

Devojčica preskače konop
I kao »metlica« i »tako«.
Te sreće sam
Već lišen.
Ali mi je zato data sreća
Da razumem sreću deteta.
O, kako želim
Tu sreću
Prelepe devojčice,
Tada, tada
U njenu poslednju zoru,
Kad se jedno krilo
Spusti tamo
Gde više ne mašu
Nikakva krila,
A drugo još treperi
U gipkom vazduhu.

80.

Strašan je i prelep svet,
Kuda se uznosi
Stvaralačka duša.
Tamo se tresu munje
U plavom azuru,
Zruci jedva
Izvode šare
Tajanstvenog života.
Tamo je usamljenost, kontemplacija...
I jedva, jedva se
Nevidljivoj zvezdi—čovjeku
Prividaju udalekoj dubini
Takva ista svetla—ljudi.

25. mart 25. g.

88.

Žao mi je cvetova:
Zašto su ubrani, —
Oni su živi!
Ružna je naslada
Mrtvim telom neveste.
Zašto su doneli
Oči neveste
Na mrtvi sto
I stavili pored
Mrtvog tela ribe
I slatkog piroga?

15. april 25. g.

104.

Tri puta sam se
Danas oduševio:
Prvi put kad sam video
Svetlo u kapi rose.
Upalilo me.
Drugi put kad sam video
Isto takvo svetlo
U očima deteta.
Iznenadilo me.
Treći put kad sam čitao
»Upanišade«. Drevno svetlo
Osvetlilo je
I rosu, i oči deteta.

21. jul (1925)

113.

Ide obučar
Sam kroz polje
I peva:
»Da nema vina, —
Pijanstva ne bi bilo;
Da mene nema, —
Veselja ne bi bilo«.
Pozdravljamo se,
Stojimo i smejem se.
On govori:
»Od jutra idem
I nakako ne stižem:
Lepo je ovde«.
Obučar je pokazao
Travu i žbunje,
U žbunju razbuktao zoru,
I nastavio:
»Pa šta, radiš,
Radiš,
Valja se i provešeliti«.
Popio, a lep.

S ruskog: Aleksandar Badnjarević

ASEN ASENOV (Assen Assenov) rodio se 1942. u Varni, u Bugarskoj. Danas živi i radi u Berlinu. Osnivač je uglednog nemačkog književnog časopisa »Litfass«, i njegov glavni urednik od 1976. do 1983. Priredio je nekoliko antologija poezije i proze, od kojih je najpoznatija *Njujork, svet još jednom* (New York, Die Welt noch einmal, 1982). Bavi se novinarstvom. 1986. izdata je njegova zbirka proze *Don Kihot u gradu* (Don Quichotte in der Stadt), iz koje su preuzeti ovi tekstovi.

mozaik asen asenov

DAR

Moja majka je, odevena u crvenu kućnu haljinu, sa belom bradom na licu, baš htela da pode kod gospode Podvige, susedke koja je imala veliki stan, gde su deca iz naše zgrade već očekivala svoje poklone — ovaj put je zaista imala sreće sa Deda Mrazom — i već je bila zgrabila platnenu vreću sa malim iznenadjenjima, kad, se začu zvono, jednom dugo, jednom kratko, nekako prisno, ali ne kao kad zvone njene kolege iz pošte, i opet jednom dugo, jednom kratko; ona gleda kroz špijunku u vreća joj ispada iz ruke; napolju je Sabo, nema sumnje da je to on, mali Sabo iz Budimpešte s kojim je ona na Balatonu... no da, ali otkud on ovde? On ne popušta, zvoni po treći put; moja mati se smeje, zaboravlja na poklone i na to kako je odevena, otvara mu kao da je jul mesec, kao da je u kućnoj haljini, i stoji na vratima. Sabo za trenutak okleva, još napot kivanok, pozdravlja, prilazi joj i ljubi je pravo u belu bradu. Sećaš li se ti mene, pita kao da je on Deda Mraz. Da, ali zašto se nisi javljao sve ovo vreme? Morao sam u vojsku, odgovara Sabo, sad sam tri dana na odsustvu. Još uvek stoje u hodniku i vrata susednih stanova se širom otvaraju, i iza stranca se pomalaju deca koja pilje u moju majku, Baku Mraz sa belom bradom i u crvenoj kućnoj haljini. Udi, kaže ona napokon.

Nakon tri dana Sabo se vratio u svoju jedinicu, a u avgustu sam ja došao na svet. Otada moja majka nije ništa čula o njemu. Dala je da se uveliča njegova fotografija sa odsustva i za svaku Novu godinu stavlja je ispod jelke.

MOZAIK

Prvi put sam je video jednog pro hladnog majskog jutra. Trčala je duž obale. Na rukavu svog crvenog kaputa nosila je crnu traku. Upitao sam za razlog. Nedavno je umro jedan njen prijatelj. Odmah mi se dopala njena plava kosa, rajlandsko narečje, način na koji je palcem trljala prsten.

Dve nedelje na Crnom moru, samo nas dvoje. Potom rastanak. I snovi. Godinu dana telefonskih razgovora, pisama, telegrama, fotografija. Bitka za izlazak iz zemlje. Prekinute veze. Ponekad pomislim: ipak ću je nazvati; ona još uvek nosi moje prezime.

Onda mi se ukazuje prilika da odem u Veneciju; naknadno svadbeno putovanje. Dok sam unosio kofere u hotel, ona se negde izgubila i vratila se tek uveče. Bila je sreća neke poznanike. Sledećeg dana je poželela da sama tumara po radnjama i vratila se sa glavoboljom. Za ostale dane nije imala nikakav izgovor. Ja nisam znao šta da radim po toj vrućini među svim tim palatama. Butici su mirisali na »niveau«. Jao sam sladoled, čitao Džerija Kotona i čekao je. Tako i pre i posle podne. Na Kritu sam čitao Agatu Kristi. U Jugoslaviji Hemin-gveja.

U braku smo bili dve godine, tri meseca i osamnaest dana. Razgovarali smo o ljubavi i jelu, o knjigama i putovanjima. Ali ne sećam se ni jedne jedine rečenice.

Rastali smo se bez pozdrava. Dao sam sebi reč: ako ponovo budem živeo s nekom ženom, neka bude i starija od mene, neka bude i frigidna, samo da ne moram da budem ljubomoran na nju! Da se direktor jedne robne kuće ubio zbog nje, čuo sam tek docnije. Taksista s kojim je živela nakon razvoda udario je kolima u drvo. Ja sam se izvukao s par ogrebotina na duši.

FRANC

Nije bio iz našeg kraja, ali je oduvek tu živeo, prisutan kao kuća, bašta, radoznalost suseda. Stopala su mu bila deformisana i teško

se kretao; čučao je na prozoru i mahao deci, molio ih da mu donesu cigarete, hleb ili knjige. Ja sam to rado činio, i tako bih zaradio nekoliko novčića.

Smeo sam da ga posećujem u njegovom stanu koji je mirisao na dim i stare knjige i bio sam ponosan kad bi mi se obratio, makar to bilo jednom u sat vremena.

On me je naučio sve moguće igre karata. Pokazivao mi je kako se vara na kartama, učio me da pušim i psujem na stranim jezicima. Dok smo igrali »tablica« i »ajnc« i pušili, pričao mi je o svojim doživljajima u inostranstvu, o ženama, novcu i biznisu. Jako je voleo da se karta, ali nikad bez uloga. Sve ima svoju cenu, govorio je, pa i igra. Uvek sam morao nešto da uložim. Pošto nisam imao novaca, on bi mi pozajmio. Ukoliko bih pobedio, vratio bih mu novac. Ali pobeđivao sam retko i moji dugovi su rasli.

Kad su u pitanju bili njegovi poverioci, dugovi su bili razlog za uzrujanost. Oni bi odmah poslali advokata ili sudskog izvršitelja. Kad je očekivao posetu te vrste, pozajmio bi mi svoju zbirku kovanog novca, crni kožni naslonjač, holandski zidni sat i mnoštvo vrednih knjiga. Raduj se i ti malo lepim stvarima, govorio bi. Voleo me je kao svoju rođenu decu, koja su živela daleko od njega. Kād bi posetioci otišli, sve stvari bih mu vratio.

Kasnije sam ga upitao, kako to da ti imaš dece kad nikad nisi bio oženjen? Objasnio mi je kako je to moguće; pored toga, naučio me je i deset zapovesti, i da rešavam geometrijske probleme. Bio je jedini čovek u susedstvu s kojim sam se mogao šaliti na račun boga i sveta. I na svoj račun, isto tako.

VELIN

S leve strane pružali su se vinogradi, kvrgavi izdanci s prašnim listovima, sa desne strane prostiralo se more. Nad njim se spustilo svetlo meko nebo koje se lomilo od bruja prozorskih stakala na njihovom automobilu. Bilo je podne. Ispred njih je treperila ulica bez automobila, bez ljudi. Katkad bi se začulo kricanje galebova. Da otvorim prozor, upita Stela. Da se i tvoj nos seti starih dobrih vremena.

To je prva asfaltirana ulica mog života, reče Velin. Možda čak prva u zemlji. Bio sam vodič strancima. Hajde da izademo da malo protegnemo noge. Odmah ih je sa svih strana obujmila svetlost. Mirisalo je na katran, so i morsku travu. Staklasti vazduh treperio je nad asfaltom.

U jarku pored puta Velin je uzbrao stručak smilja i protrljao ga među prstima. Čuj kako sušti, Stela. Izvadio je kutiju cigareta iz džepa, uzeo jednu u kucnu njome po noktu palca. Pogledaj, uzviknu Stela. Magarac!

Životinja je, načuljivši uši, glodala stričak. Preko leđa joj je bio prebačen šareni pokrivač. Hej, mister! You wont ride? Oni se osvrnuše. Pride im jedan dvanaestogodišnjak s papirnatom kapom na glavi. Dva dolara na sat, reče na tečnom engleskom.

Stela se oduševila. Ali ne tako dugo, rekla je. Vruće je.

Dobro, odvrati dečak. Onda za cigarete. Uzjašite, Miss. Pomogao je Steli da se popne na magarca.

Velin mu pruži kutiju cigareta. Kako se zoveš?

Velin, odgovori dečak. Uze jednu cigaretu i kucnu njome po noktu palca. Imaš šibice, Mister? Čovek mu dade upaljač. Otkud to da tako dobro govoriš engleski?

Učim engleski i nemački. Hoću da budem vodič. Jednog dana ću sigurno otići odavde.

Dok je vraćao upaljač, njegov pogled se susreo sa strančevim i ostao prikovan za njega.

S nemačkog: Vladislava Gordić